

исследования, помогли повысить уровень атрибутивного словаря детей 4-5 лет с ОНР. Таким образом, задачи, поставленные нами в начале работы, были решены, цель исследования достигнута, гипотеза подтверждена.

Перспектива исследования. Проведенное исследование позволило наметить направление дальнейшей работы в рамках развития атрибутивного словаря дошкольников в условиях БОУ.

Список использованных источников

1. Волкова Г. А. Методика психолого-логопедического обследования детей с нарушениями речи. Вопросы дифференциальной диагностики: Учебно-Методическое пособие / Г. А. Волкова. — СЕЮ,: ДЕТСТВО-ПРЕСС, 2004. — 144 с.

2. Лалаева Р. И., Коррекция общего недоразвития речи у дошкольников (формирование лексики и грамматического строя) [Электронный ресурс] / Р. И. Лалаева, Н. В. Серебрякова. — Режим доступа: http://pedlib.ru/index2.php?part=Books&dir=5/0231&num_page=0

3. Селиверстов, В. И. Речевые игры с детьми [Электронный ресурс] / В. И. Селиверстов. — Режим доступа: <http://pedlib.ru/Books/1/0318/undefined>

УДК 376-056.264-053.4

С. В. Глеваська

Студентка спеціальності

“Корекційна освіта (логопедія)”

Уманського державного

педагогічного

університету імені Павла Тичини

Науковий керівник:

викладач **Т. П. Дичок**

РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНОЇ СФЕРИ ДІТЕЙ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИТКОМ МОВЛЕННЯ ЗА ДОПОМОГОЮ ПІСОЧНОЇ АНІМАЦІЇ

У статті звертається увага на особливості використання піскової анімації як ефективного методу набуття комунікативного досвіду дитини із загальним недорозвитком мовлення. Висвітлено основні позитивні моменти у запровадженні практики піскової анімації в роботі з дітьми із ЗНМ. Виділено найтипівіші проблеми, які зустрічаються у дітей з ЗНМ при набутті комунікативного досвіду. Зроблено висновок, що малювання

піском – це унікальний вид мистецтва, що об'єднує в гру корисні заняття та виховні для дітей моменти.

Ключові слова: малювання піском, піскова анімація, арт-терапія, діти із ЗНМ, комунікація, розвиток дрібної моторики, Sand animation.

The article draws attention to features of using sand animation as an effective method of acquiring communicative experience of the child with General underdevelopment of speech. Highlight the main positive aspects of the introduction of sand animation in the work with children with ONR. Typical problems that occur in children with ONR the acquisition of communicative experience. It is concluded that sand drawing is a unique art form that combines into play useful classes and educational for children moments.

Key words: sand painting, sand animation, art therapy, children with ONR, communication, development of fine motor skills, Sand animation.

Постановка проблеми. Діяльність сучасного суспільства спрямована на формування особистісних якостей кожної людини, незалежно від її фізичних, інтелектуальних, емоційних та інших особливостей, а також соціального статусу, статі й віку. Це пов'язано з освітньою парадигмою самореалізації особистості, що декларує систему цінностей і простір для її самовизначення. Малювання піском – це унікальний вид мистецтва, що об'єднує в гру корисні заняття та виховні для дітей моменти. Мистецтво пісочної анімації прекрасне тим, що тут немає переможців і переможених, солістів, оскільки у процесі творчості дитина розкривається, пізнає себе та оточуючий світ, що допомагає стати їй більш відкритою та комунікабельною.

Актуальність. Сучасні педагоги (І. Власенко, В. Воробйова, О. Грибова, Л. Соловйова, Є. Федосеева) вказують на наявність у дітей із загальним недорозвитком мовлення виражених труднощів при побудові процесів комунікативної взаємодії. Ці труднощі вчені пов'язують як з недостатністю мовних засобів, так і з власне не сформованістю комунікативних умінь дитини. Саме тому стає необхідним вивчення та запровадження відомих на сьогодні методів діагностики та корекції комунікативних умінь дітей із загальним недорозвитком мовлення за допомогою пісочної анімації. Виділення її як естетотерапевтичного виду зумовлене високим ступенем психологічної комфортності та творчого прояву дитини під час маніпуляцій з піском.

Мета дослідження полягає в аналізі особливостей використання пісочної анімації як ефективного методу набуття комунікативного досвіду дитини із загальним недорозвитком мовлення.

Виклад основного матеріалу. Видатний український педагог В. Сухомлинський зазначав, що витоків здібностей і обдарувань дітей – на

кінчиках їх пальців. Від пальців, образно кажучи, ідуть найтонші нитки-струмки, які живлять джерела творчої думки та фантазії [1].

Існує декілька впливів на емоційний стан дітей засобами мистецтва, найбільш прийнятним, у роботі з дітьми із ЗНМ, є малювання, і як один із напрямків – арт-терапії. Її особливість в тому, що практично кожна дитина бере участь в арт-терапевтичній роботі, котра не вимагає від неї яких-небудь здібностей до образотворчої діяльності чи художніх навичок. Арт-терапевтична робота в більшості випадків викликає у дітей позитивні емоції, припускає атмосферу довіри, терпимості й уваги до її внутрішнього світу, допомагає перебороти апатію і безініціативність, сформувати більш активну життєву позицію. Малювання – це творчий акт, що дозволяє людині відчувати саму себе, висловити свої думки і почуття, звільнитися від конфліктів і сильних переживань, розвинути емпатію, висловити мрії і надії. Це не тільки відображення у свідомості навколишньої і соціальної дійсності, але і її моделювання, вираження ставлення до неї. Зображувальна діяльність виступає як спосіб досягнення своїх можливостей і навколишньої дійсності, як спосіб моделювання взаємовідносин і вираження різного роду емоцій, у тому числі позитивних або негативних. Вона розвиває чуттєво-рухову координацію[8].

Найпоширенішою групою серед дітей із вадами мовлення є діти із загальним недорозвитком мовлення. Під загальним недорозвитком мовлення розуміються різні складні мовні розлади, при яких у дітей при нормальному слухові та інтелекті порушено формування всіх компонентів мовної системи.

Поряд із проблемами розвитку уваги, пам'яті та мислення у дітей із загальним недорозвитком мовлення постає проблема у відтворенні рухового завдання за просторово-тимчасовими параметрами. Порушується послідовність елементів дії, діти пропускають її складові частини. Таким чином у дітей із загальним недорозвитком мовлення страждає і дрібна моторика, проблеми виснаження якої розглядала В. Дудьєва [7]. Дослідниця дійшла висновку, що для цих дітей характерна неточність рухів рук, уповільнення темпу, що проявляється в труднощах при виконанні протилежних дій кожною рукою, в нечіткості пальцевих рухів. Ці дані також підтверджують і доповнюють роботи таких дослідників Г.Гуровець [7], Є. Мастюкова [5], де вони вказують на загальну моторну незручність; недостатню координацію пальців, кисті рук, порушення динамічної та статичної рівноваги; діти не можуть стояти і стрибати на одній нозі, ходити на носках і п'ятах, у них відзначається обмеження обсягу активних рухів в правій руці, нозі; для них характерна сповільненість, низький рівень працездатності. Дітям легше виконати завдання, якщо воно пропонується в наочному, а не в мовному плані, не за словесною інструкцією. Усе це накладає відбиток на особистість

дитини: з'являється невпевненість у собі, негативізм, упертість та ін. [3].

Пісочна анімація чи техніка порошку (англ. Sand animation, Powder animation) – це напрям образотворчого мистецтва, а також технологія створення анімаційних сюжетів [6].

З'явилася пісочна анімація завдяки канадському режисерові-мультиплікатору Керолін Ліф, саме вона перша придумала мультфільми, створені за допомогою нанесення фарби на скло, а потім почала використовувати і пісок. Потреба виконувати певні дії з піском закладена в нас на підсвідомому рівні. У пісочній анімації картини створюються з сипкого матеріалу, який тонкими шарами наноситься на скло і з допомогою діапроектора або світлової дошки зображення передається на екран. На таких заняттях діти знайомляться з властивостями різних сипучих матеріалів. Малювання піском доступне і корисне всім дітям

На відміну від звичайного малювання, пісочна анімація припускає роботу одночасно обома руками. Це сприяє розвитку взаємозв'язку між півкулями головного мозку. [2]

Необхідно підкреслити, що під час малювання піском діти використовують обидві руки:

- права рука відповідає за розвиток активності, раціональності, мисленевих і аналітичних здібностей, інтелекту, концентрації, стимулює розвиток логічних, свідомих, аналітичних операцій, а також розвиває абстрактне мислення;
- ліва рука відповідає за розвиток сприйняття, відчуття, інтуїцію, емоційність, мрійливість, образне мислення.

Це дуже важливо, так як є два способи сприйняття інформації: інтелектуально-логічний та емоційно-цілісний, що активізують процеси отримання тілом сенсорних відчуттів та активізують інтелектуальну сторону. Обидва ці аспекти повинні гармонійно розвиватися у дитині, що має проблеми з мовленням. І саме пісок стимулює цей розвиток. [2]

Метод малювання піском відрізняється від інших методів образотворчої діяльності простотою маніпуляцій, можливістю створення нових форм, короткочасністю існування створюваних образів. Такий вид творчості дозволяє дітям з загальним недорозвитком мовлення перебороти почуття страху, відійшовши від предметного уявлення і зображення традиційними матеріалами, відобразити в малюнку почуття та емоції, дає свободу, вселяє впевненість у власних силах. Володіючи технікою анімації піском, дитина отримує можливість вибору, що забезпечує творчий характер дитячої продуктивної діяльності. Для педагога це ще один спосіб розвитку творчості дітей із загальним недорозвитком мовлення. Пісочна ігротерапія, що проводиться під час занять, має значення для підтримання психічного здоров'я, розвитку пізнавальних інтересів, впливає на становлення особистості дитини,

формує гуманне ставлення до людей та світу. У процесі навчальних занять вдосконалюється дрібна моторика рук, координація та пластика. Пісочна анімація – це сильний стимул творчого розвитку дитини.[4]

Кожне заняття пісочною анімацією – подорож у казку. Тому ці заняття розвивають не тільки дрібну моторику і фантазію, але і мову дітей. Оволодівши основами пісочної анімації, діти починають самі придумувати і оживляти казкові сюжети. Починати вивчати пісочну анімацію необхідно з ознайомлення з основами малюнка і композиції, основними художніми прийомами малювання піском. Діти вільно підходять до столика з піском і замальовують казки власного виробництва, деякі пишуть букви, хтось цифри, тобто те, що їм хочеться на даний момент Використання арт-терапії в розвивальній роботі з дітьми дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення дозволяє глибше зрозуміти внутрішній стан дитини, допомагає відреагувати на негативні переживання і зняти виниклу психоемоційну напруга (наприклад, агресію, тривожність, сором'язливість).

У дітей із загальним недорозвитком мовлення недостатня мовленнєва активність, яка з віком, без спеціального навчання, різко падає. При відносно збереженій смислової, логічної пам'яті у дітей знижена вербальна пам'ять, страждає продуктивність запам'ятовування – вони забувають складні інструкції, їх елементи і послідовність завдань. У більш важких випадках, низька активність пригадування може поєднуватися з обмеженими можливостями розвитку пізнавальної діяльності.

Висновки. Отже, пісочна анімація забезпечує формування творчих здібностей, а також розвиток спостережливості, відчуття масштабу, форм та пропорцій, художньообразного сприйняття побаченого та його творчого відображення. Сприяє вихованню формування естетичного смаку; популяризації нетрадиційного, інноваційного мистецтва; вихованню товарищескості та навиків роботи у команді, гуманності, доброзичливості, поваги до інших у процесі спільної діяльності.

Перспектива дослідження теми полягає у подальшому аналізі ефективності використання піскової анімації для розвитку комунікативних умінь дітей зі загальним недорозвитком мовлення та використання цієї техніки у роботі з дітьми, які мають інші психофізичні порушення.

Список використаних джерел

1. Ветлугина Н. А. Художественное творчество и ребёнок : монография / под ред. Н. А. Ветлугиной. – М. : Педагогика, 1972. – 366 с
2. Зинкевич-Евстигнеева Т. Д. Практикум по песочной терапии. / Т. Д. Зинкевич-Евстигнеева, Т. М. Грабенко/ – СПб.: «Речь», 2002. – 224 с.

3. Логопсихологія: навч. посіб. / Конопляста С. Ю., Сак Т. В.; за ред. Шеремет М. К. – К.: Знання, 2010. 293 с.
4. Мариелла Зейц. «Пишемо і малюємо на піску. Настільна пісочниця» (адаптований переклад з англійської) – Москва. ІНТ, 2010р.
5. Павелків Р. В. Загальна психологія / Р. В. Павелків. – К: Кондор, 2009. – 576 с. – (Підручник.)
6. «Пісочна анімація розвиває й оздоровлює» Режим доступу http://dnz-lenka.at.ua/load/poradi_specialistiv/logoped/pisochna_animacija/19-1-0-11
7. Смирнова Е. О. Особенности общения с дошкольниками / Е. О. Смирнова. – Москва: Издательский центр «Академия», 2000. – 185 с.
8. Федій О. А. Естетотерапія. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури – 2007. – 256 с.

УДК 376.37

Е. Н. Голуб

Студентка спеціальності

“Логопедія. Спеціальна психологія”

Белорусский государственный педагогический
университет имени М. Танка

Научный руководитель:

канд. пед. наук, доцент **Н.Н. Баль**

СРАВНИТЕЛЬНАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА СЛОВООБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ УМЕНИЙ У МЛАДШИХ ШКОЛЬНИКОВ С НОРМАЛЬНЫМ И НАРУШЕННЫМ РЕЧЕВЫМ РАЗВИТИЕМ

В статье представлены результаты исследования сформированности словообразовательных умений у младших школьников с нормальным и нарушенным речевым развитием. На основе результатов диагностики была проведена качественная и количественная сравнительная характеристика словообразовательных умений данных групп детей. В статье также выделены основные типы ошибок, допущенных детьми с тяжёлыми нарушениями речи и их нормально